

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол № 3
від «29» березня 2021 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності
014.03 Середня освіта (Історія)
кандидат історичних наук, доцент
 Ольга ГОНЧАРОВА
«26» березня 2021 р.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ, ПРАВознавство та суспільствознавчі
дисципліни»**

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

бакалавр

(назва ступеня, що присвоюється)

галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

014.03 Середня освіта (Історія)

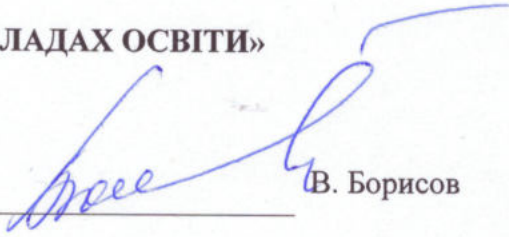
(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С.
Сковороди

Юрій БОЙЧУК
від «30» березня 2021 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ІСТОРІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Проректор з навчально-наукової роботи

_____

В. Борисов

Директор центру ліцензування,
акредитації і контролю якості освіти

_____

І. Єсьман

Гарант освітньої програми

_____

О. Гончарова

Декан історичного факультету

_____

С. Мірошніченко

В.о. голови Співки студентів та молоді
історичного факультету

_____

Д. Махмудов

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою всесвітньої історії
кафедрою історії України
кафедрою суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією історичного факультету
протокол № 6 від «26» березня 2021 р.
Вченою радою факультету протокол № 6 від «26» березня 2021 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради університету
протокол № 3 від «29» березня 2021 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою у складі:

Гарант освітньої програми:

Гончарова Ольга Сергіївна – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України

Члени проектної групи:

1. **Бережна Світлана Вікторівна** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності.
2. **Губа Анатолій Васильович** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти.
3. **Козерод Олег Віталійович** – доктор історичних наук, старший науковий співробітник відділу теорії та історії політичної науки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України.
4. **Олійник Олександр Миколайович** – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти.
5. **Плахтєєва Вікторія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти.
6. **Воржевітіна Анна Ігорівна** – кандидат юридичних наук, викладач кафедри психології та педагогіки ХНУПС імені Кожедуба.
7. **Бриленко Владислав Олександрович** – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 014.03 Середня освіта (Історія) історичного факультету ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

РЕЦЕНЗІЇ-ВІДГУКИ ЗОВНІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ:

1. **Малий Олексій Сергійович** – приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу.
2. **Кузьменко Олександр Васильович** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри права НТУ «ХП».

**1. Профіль освітньої програми «Історія, правознавство та суспільствознавчі дисципліни»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Історичний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь, що присвоюється: Бакалавр. Освітня кваліфікація: Бакалавр історії
Офіційна назва освітньої програми	Освітня програма «Історія, правознавство та суспільствознавчі дисципліни» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний На базі повної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат УД № 21002386 Строк дії сертифіката до 01 липня 2028 року
Цикл/рівень	6 рівень НРК РК 1 цикл ЄПВО FQ-EHEA 6 рівень ЄРК НВЖ EQF-LLL
Передумови	Програма для осіб із профільною середньою освітою, фаховою передвищою освітою або початковим рівнем вищої освіти. На базі повної загальної середньої освіти прийом (зарахування) осіб здійснюється на конкурсній основі за результатами сертифікатів ЗНО із переліку конкурсних предметів, визначених Умовами вступу до ЗВО України та Правилами прийому до ХНПУ імені Г. С. Сковороди (у рік вступу) або за результатами екзаменів із конкурсних предметів (для категорії осіб, яким надано таке право Умовами вступу до ЗВО України). Для іноземних громадян та осіб без громадянства – документ, еквівалентний атестату про повну загальну середню освіту або документи, еквівалентні освітньо-кваліфікаційному рівню молодшого спеціаліста, ступеням бакалавра, магістра – для здобуття ступеня бакалавра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2021 – 2025 рр.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2. Мета освітньої програми	
Наукова і фахова (теоретична та практична) підготовка конкурентоспроможного компетентного вчителя історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін (за спеціалізацією), здатного самостійно розв'язувати складні завдання та практичні проблеми у процесі педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти; формування професійних компетентностей, що забезпечують реалізацію концепції «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти на відповідному кваліфікаційному рівні; поглиблення інструментальних знань й когнітивних умінь для подальшого навчання за магістерською	

програмою.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.03 Середня освіта (Історія) Додаткова спеціалізація: «Правознавство» Об'єкт вивчення: освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціальністю «Історія» та додатковою спеціалізацією «Правознавство») Цілі навчання: формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії, правознавства та суспільствознавства базової середньої школи. Формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері історії та права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів. Теоретичний зміст предметної області: теоретичні основи історичної, правової та суспільствознавчих наук; сучасні теорії наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії та правознавства в обсязі, необхідному для формування предметних компетентностей з історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін, правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії. Методи, методики та технології: система методів навчання історії та права (загальнонаукові та спеціальні методи пізнання), історичні та правові дослідження, опису архівних документів, пам'яток історії, права та культури; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; технологій архівного дослідження історичних та правових процесів і явищ; методи моделювання, інтерпретації та опрацювання джерельної інформації; упровадження сучасних методик формування предметних компетенцій з історії та правознавства в закладах загальної середньої освіти. Інструменти та обладнання: сучасне обладнання й устаткування, необхідне для історичних, правових, архівних, музейних та археологічних досліджень; технічні засоби навчання, інформаційні ресурси та програмні продукти для формування предметних компетентностей з історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін у процесі навчання здобувача базової середньої освіти</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Програма освітньо-професійна Програма професійна прикладна: спрямована на підготовку до виконання функціональних обов'язків учителя історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін, класного керівника у закладах загальної середньої освіти, організатора гуртків історичного, правового й суспільствознавчого спрямування, викладача закладів професійної (професійно-технічної) освіти та на формування готовності до самоосвіти і професійного зростання впродовж життя</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Професійна освіта зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) Фокусується на підготовці фахівців, здатних до проектування та провадження освітнього процесу в закладах середньої освіти з урахуванням новітніх досягнень сучасних гуманітарних та освітніх наук, а також до створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурного</p>

	<p>й соціально-економічного контексту. Ключові слова: вища освіта, бакалавр, вчитель, історія, правознавство</p>
Особливості програми	<p>Особливості програми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовка до ефективного працевлаштування. Посилена практична підготовка завдяки циклу навчальних (археологічна та архівно-музейна практика) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; організаційно-виховна педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку; педагогічна практика у закладах загальної та спеціалізованої середньої освіти). Варіативна складова програми дає можливість обирати додаткові дисципліни поза спеціальністю для здобуття додаткових кваліфікацій чи компетентностей, що дозволяє здобувачам освітнього рівня здійснювати індивідуальну освітню траєкторію, а випускникам – розширити сферу працевлаштування. Створена можливість брати участь у програмах національної та міжнародної академічної мобільності (Польща, ФРН, КНР та ін.); – інтеграція наукової, навчальної та фахової діяльності, створення умов для приросту знань, стимулювання досліджень та інновацій. Викладання зацентровано на вивчення у поєднанні з історією системи юридичних наук у межах широкого кола галузей права; студентів спонукають до опанування новітніх методів здобуття й передачі наукового знання в галузі історичних, правових та суспільствознавчих дисциплін; – формування у студентів почуття активного громадянства завдяки участі у студентському самоуправлінні, громадських, волонтерських, благодійних проектах тощо; – сприяння самореалізації та всебічному особистому розвитку студентів. Проектування та здійснення освітнього процесу має за мету формування гуманного та вільного світогляду, а в основу позанавчальної діяльності на факультеті покладено «філософію серця» Г.С.Сковороди. Студент самостійно має обрати той напрям діяльності, який його захоплює та особливо цікавить: науковий, творчий, волонтерський, козацький, екскурсійний, участь у студентському самоврядуванні тощо.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Бакалавр середньої освіти (Історія) Бакалавр може займати посаду педагогічного працівника – вчителя історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін закладу середньої та професійно-технічної освіти, керівника середньої ланки освіти, спеціаліста в державних і приватних установах і підприємствах</p> <p>Види економічної діяльності (за КВЕД 009:2010): Загальна середня освіта, код КВЕД – 85.31; Професійно-технічна освіта, код КВЕД – 85.32; Професійні види робіт (за ДК 003:2010): Вчитель середнього навчально-виховного закладу, код КП – 2320; Професіонал в галузі методів навчання, код КП – 2351; Педагог-організатор, код КП – 2359.2; Науковий співробітник-консультант (правознавство) – 2421.1; Консультація із суспільно-політичних питань (в партіях та інших громадських організаціях) – 2443.2.</p>

Подальше навчання	Продовження здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за цією або суміжною галуззю знань; підвищення кваліфікації за фахом чи набуття кваліфікації за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практичну підготовку (педагогічну, організаційно-виховну, навчально-польову), через реалізацію дослідницької діяльності, посилення гуманістичної спрямованості, формування стратегічного мислення й системного підходу до аналізу складних фахових і соціальних ситуацій, виховання соціальної та професійної мобільності.</p> <p>Викладання здійснюється у вигляді лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських занять, навчальної практики. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота.</p> <p>Дистанційне навчання та зв'язок із здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою платформи дистанційної освіти Moodle, месенджерів та соціальних мереж. Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій, семінарів і онлайн-консультацій відбувається на платформі Google Meet.</p>
Оцінювання	Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі здобутих компетенцій в усіх видах аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності та включає такі види контролю: вхідний (попередній), поточний (тематичний), модульний, підсумковий (семестровий контроль та підсумкова атестація). Форми контролю: модульні контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання, тестування, заліки, звіти про практику, захист курсових робіт, усні й письмові іспити, комплексний кваліфікаційний іспит.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів історії, правознавства, гуманітарних та освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладах середньої та професійно-технічної освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1 Громадянська компетентність – здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства й необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>ЗК 2 Компетентність у галузі науки – свідоме використання пізнавальних здібностей для набуття, застосування, управління знаннями.</p> <p>ЗК 3 Мовна і комунікативна компетентність – використання мови як засобу для усної та письмової комунікації, вміння правильно розмовляти та писати різними комунікативними стилями, обміну знаннями, ідеями, емоціями, наполегливість, уміння відповідати за себе та зрілі рішення, уміння співпрацювати.</p> <p>ЗК 4 ІКТ компетентність – впевнене і критичне використання</p>

	<p>технологій інформаційного суспільства для роботи та спілкування, сукупність знань, умінь і навичок виконання різних видів інформаційної діяльності й ціннісне ставлення до цієї діяльності.</p> <p>ЗК 5 Соціальна компетентність – здатність обмінюватися інформацією, спілкуватися, встановлювати і підтримувати соціальні зв'язки, здатність до співпраці, орієнтуватися в постійно мінливих соціальних умовах та ефективно взаємодіяти з соціальним середовищем.</p> <p>ЗК 6 Особистісна компетентність – це інтегративне утворення, що включає здатність до саморозвитку, самоаналізу, самовдосконалення та ідентифікації у професійній діяльності, обізнаність у власних сильних і слабких сторонах, здатність до розвитку індивідуальних позитивних якостей.</p> <p>ЗК 7 Міжособистісна компетентність – уміння будувати суб'єктно-суб'єктні відносини у професійній діяльності, роботи в команді, самодисципліни, самокритики, використання різних кодів і засобів спілкування, здатність до активної співпраці та інтеграції в прагненні до спільної мети спільно з іншими людьми, установами, організаціями, цінування різноманіття та мультикультурності.</p> <p>ЗК 8 Практична компетентність – здатність застосовувати на практиці знання та дослідницькі вміння, здатність до організації і планування, готовність до прийняття самостійних рішень, відповідальність за результати діяльності, здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 9 Управлінська компетентність – здатність до управління у відповідності зі стандартами якості, заснованих на потребах і інтересах цільових груп.</p> <p>ЗК 10 Загальнокультурна компетентність – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії, права та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, виробляти моделі поведінки орієнтовані на загальнолюдські цінності, використовувати різні види й форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1 Історична – знання змісту та методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, розуміння методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах.</p> <p>ФК 2 Хронологічна – здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.</p> <p>ФК 3 Просторова – здатність студентів орієнтуватися в історичному просторі.</p> <p>ФК 4 Інформаційна – ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації та будувати усні та письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії.</p> <p>ФК 5 Логічна – здатність визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань.</p>

ФК 6 Дослідницька – здатність використовувати науковий інструментарій для теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній, практичній і професійній діяльності.

ФК 7 Інформаційна – працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та використовувати її для навчання, використовувати високі стандарти текстового аналізу.

ФК 8 Практична – готовність до самостійної роботи, здатність застосовувати накопичені теоретичні знання на практиці, захищати законні права і інтереси суб'єктів навчального процесу, здійснювати компетенцію у галузі консультативної діяльності.

ФК 9 Аксіологічна компетенція – вміння формулювати оцінки та версії історичних подій відповідно до загальнолюдських цінностей певного часу та певної групи людей.

ФК 10 Науково-методична компетентність – здатність до застосування системи педагогічних, психологічних, предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на знаннях дидактики.

ФК 11 Компетентність у сфері інновацій і вдосконалення – поінформованість про інноваційні педагогічні технології, опанування їх змісту й методики, належна культура використання у навчально-виховній роботі, особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних технологій.

ФК 12 Міждисциплінарна – спроможність використовувати міждисциплінарні підходи для проведення порівняльних досліджень і узагальнень щодо природи етнонаціональних і державотворчих процесів, наявності спільного та відмінного у світовій історії.

ФК 13 Правова – знання теоретичних основ правових дисциплін, нормативної системи цінностей, які охороняються правом, що забезпечують ефективне вирішення типових професійних завдань.

ФК 14 Інформаційно-правова – вміння працювати з джерелами юридичної інформації, аналізувати нормативно-правову базу, використовувати законодавчі та нормативно-правові документи в тому числі іноземними мовами.

ФК 15 Аксіологічно-правова – розуміння та ставлення до закону і права як до загальнолюдських моральних цінностей, здатність оцінювати, висловлювати власну позицію щодо функції права у державі і суспільстві.

ФК 16 Поведінкова – вміння здійснювати і пояснювати вибір моделі поведінки в повсякденних життєвих ситуаціях, орієнтуючись на норми права, поводитися правомірно; реалізація своїх прав, захист своїх прав та прав інших у ситуації конфлікту, спираючись на правові знання, свідомий вибір моделі правомірної поведінки; застосування правових знань, умінь й навичок у громадській діяльності, свідоме ставлення до обов'язків, відповідальність за власні вчинки і поведінку.

ФК 17 Юридичної рефлексії – самоусвідомлення особистої поведінки з огляду права, співвіднесення її з вимогами, які висуваються державою й суспільством, присвоєння правових цінностей.

7. Програмні результати навчання

Знання та розуміння

ПРН 1

основних історичних процесів і подій давньої, середньовічної, ранньомодерної,

	нової, новітньої історії України та всесвітньої історії у їх порівнянні та взаємозв'язку та історичної періодизації як способу пізнання історичного процесу
ПРН 2	історіографії для аналізу сучасних наукових дискусій з проблем правознавства, вітчизняної і всесвітньої історії та визначення напрямів перспективних досліджень з інших галузей наукового пізнання
ПРН 3	знання про закономірності виникнення, функціонування держави і права, базові знання про державні і правові явища та опанування понятійно-категоріальним апаратом теорії держави і права
ПРН 4	знати сучасні теоретичні та практичні основи навчання історії, правознавства та громадянської освіти в основній (базовій) середній школі
ПРН 5	методологічних принципів аналізу правових явищ у світовому цивілізаційному розвитку
ПРН 6	знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання джерел з різних галузей права, зокрема інструментарій правознавчих дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки державотворчих актів й пов'язаних з ними даних
ПРН 7	уявлення та знання про основні категорії та правове регулювання відносин у різних галузях права
ПРН 8	знати сучасні теоретичні та практичні основи навчання історії, правознавства та громадянської освіти в основній (базовій) середній школі
Уміння	
ПРН 9	збирати, обробляти, узагальнювати інформацію для створення глибокої бази знань про історичні, правові та соціокультурні процеси в Україні й у світі загалом
ПРН 10	працювати з джерелами історичної та правової інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати і сприймати різноманітність критичного аналізу й оцінок джерел з метою виявлення характерних рис державно-правового розвитку України
ПРН 11	визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу та пояснення історичних та правових фактів
ПРН 12	використовувати науковий інструментарій для теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній, практичній і професійній діяльності
ПРН 13	інтегрувати знання, які отримані в процесі вивчення різних дисциплін в єдиний комплекс гуманітарних дисциплін
ПРН 14	організовувати навчальну діяльність і позаурочну роботу учнів у загальноосвітніх закладах, створювати і підтримувати психологічно безпечне освітнє середовище
ПРН 15	працювати на уроках з інноваційними методиками та технологіями навчання, реалізувати міжпредметні зв'язки
ПРН 16	орієнтуватися в системі права, визначати та аналізувати структуру та види юридичних норм, визначати елементи правовідносин, підстави їх виникнення, зміни та припинення
ПРН 17	компетентно реалізувати зміст правової освіти та методологічні засади навчання правознавства у загальноосвітній школі
ПРН 18	проводити консультування з правових питань, готовність складати та реалізовувати програму профілактичних та просвітницьких дій, заходів правової допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запиту та контексту
Комунікація	
ПРН 19	здатність до професійної діяльності в мультикультурному середовищі, поділяючи й шануючи правові нормативи й цінності свого національно-культурного середовища
ПРН 20	здатність розуміння необхідності поваги до честі та гідності особистості, захисту прав і свобод людини і громадянина, вміння діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури
ПРН 21	здатність використовувати ціннісні засади права та юриспруденції, для реалізації професійної етики учителя правознавства, примирювати сторони з протилежними

	інтересами
ПРН 22	здатність ефективно спілкуватися державною та іноземною мовами
Автономність і відповідальність	
ПРН 23	здатність вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції
ПРН 24	здатність до організації та управління у професійній діяльності та навчанні в умовах непередбачуваних змін
ПРН 25	здатність до соціальної та професійної мобільності
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для відповідного рівня ВО (<i>Додаток 16 до Ліцензійних умов</i>), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 347 від 10.05.2018 та №180 від 03.03.2020.</p> <p>Фахову підготовку студентів забезпечує професорсько-викладацький склад історичного факультету – кафедри історії України, кафедри всесвітньої історії, кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, кафедри філософії, кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії, археологічна камеральна лабораторія та Центр методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін.</p> <p>Усі викладачі, залучені до реалізації програми, є визнаними професіоналами із значним досвідом роботи (практичної, дослідницької, управлінської, інноваційної) та займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою навчальних посібників. Широка участь фахівців із практичним досвідом роботи у закладах середньої освіти забезпечує практико-орієнтованість освітньої програми.</p> <p>Університет забезпечує умови для безперервного підвищення кваліфікації викладачів (підписані угоди про співпрацю з провідними вітчизняними і зарубіжними ЗВО) та доступ до необхідної інформації (наприклад, до бази Web of Science), матеріально-технічних ресурсів, обладнання й сучасної професійної літератури; має стратегію розвитку кадрового потенціалу (більша частина викладачів програми – випускники університету); забезпечує постійне підвищення рівня володіння іноземними мовами (англійська, польська) професорсько-викладацького складу. На основі застосування сучасних технологій менеджменту якості впроваджена система оцінки викладачів студентами (наприклад, щорічне анонімне опитування «Викладач очима студентів», дослідження системи управління якістю діяльності університету серед студентів 4 курсу тощо), яка використовується для підвищення ефективності роботи викладацького складу.</p>

<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Приміщення для аудиторних занять та самостійної роботи студентів мають достатню площу та інформаційно-комунікаційне технічне обладнання (мультимедійні засоби, SMART Board, комп'ютери, оснащені ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення). У навчальний процес упроваджуються передові інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання на платформі Moodle. Функціонують точки бездротового інтернет-доступу.</p> <p>Учасники програми мають вільний доступ до фондів наукової бібліотеки, а також до електронного контенту – міжнародних наукових баз даних, електронних каталогів й архівів, веб-сайтів тощо.</p> <p>Для інтеграції навчального процесу та фахової діяльності підписані угоди про співробітництво із закладами середньої освіти міста Харкова й області, дитячими оздоровчими таборами.</p> <p>Бюджет програми: державне замовлення, кошти фізичних та юридичних осіб за навчання здобувачів та спонсорські кошти.</p> <p>Наявна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спортивні споруди, медичний пункт тощо), обладнання, за кількістю та якістю є достатніми для досягнення передбачених програмою цілей та відповідають технологічним вимогам до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО (Додаток 15 до Ліцензійних умов), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 347 від 10.05.2018 та №180 від 03.03.2020.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<ul style="list-style-type: none"> - офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://pu.ac.kharkov.ua/ - історичного факультету: http://hnpu.edu.ua/uk/fac-histor - точки бездротового доступу Інтернет; - Наукова бібліотека ХНПУ імені Г.С. Сковороди, читальні зали; - навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle (http://lms.hnpu.edu.ua); - електронний архів-репозитарій ХНПУ імені Г.С. Сковороди http://nauka.hnpu.edu.ua/%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B9-%D1%85%D0%BD%D0%BF%D1%83/; - сайт наукових праць (http://nauka.hnpu.edu.ua); - електронна бібліотека (http://lib.hnpu.edu.ua); - навчально-методичні комплекси дисциплін; - програми практик. <p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає технологічним вимогам щодо навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО (Додатки 17-19 до Ліцензійних умов), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018.</p>
<p>9. Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Співпраця здійснюється у межах договорів про співробітництво з університетами України (зокрема, Дрогобицьким державним педагогічним університетом, Дніпровським національним університетом, Переяслав-Хмельницьким державним педагогічним університетом імені Г.С.Сковороди тощо).</p>

	<p>У межах освітньої програми право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, між українськими й іноземними закладами освіти або їхніми основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване українським учасником освітнього процесу закладу вищої освіти з власної ініціативи, підтриманої керівництвом ХНПУ імені Г.С.Сковороди, в якому він постійно навчається або працює, на основі індивідуальних запрошень.</p> <p>Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових і науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_poryadok_realisazii_prava_na_akadem_mob.pdf) здобувачі вищої освіти в межах програм внутрішньої академічної мобільності тимчасово допускаються до освітнього процесу в закладі вищої освіти – партнері та мають права й обов'язки здобувачів вищої освіти українського закладу вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність.</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Партнерські відносини із зарубіжними університетами: Вроцлавським, Варшавським (Польща), Ruhr-Universität Bochum (ФРН), Телавським державним університетом імені Я. Гогобашвілі (Грузія), Білоруським державним університетом, Вітебським державним університетом імені П. Машерова (Білорусь). На постійній основі відбувається співпраця з Поморською Академією (Польща).</p> <p>Визнання результатів навчання, отриманих в іноземних ЗВО, регулюються «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових і науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_poryadok_realisazii_prava_na_akadem_mob.pdf)</p> <p>Зарахування результатів навчання в зарубіжному навчальному закладі є можливим за умови, коли зміст (очікувані результати навчання) навчальних дисциплін і практик та обсяг кредитів збігається не менш ніж на 75%.</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства у межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки</p>

2. Структурно-логічна схема

2.1 Перелік освітніх компонент (ОК)

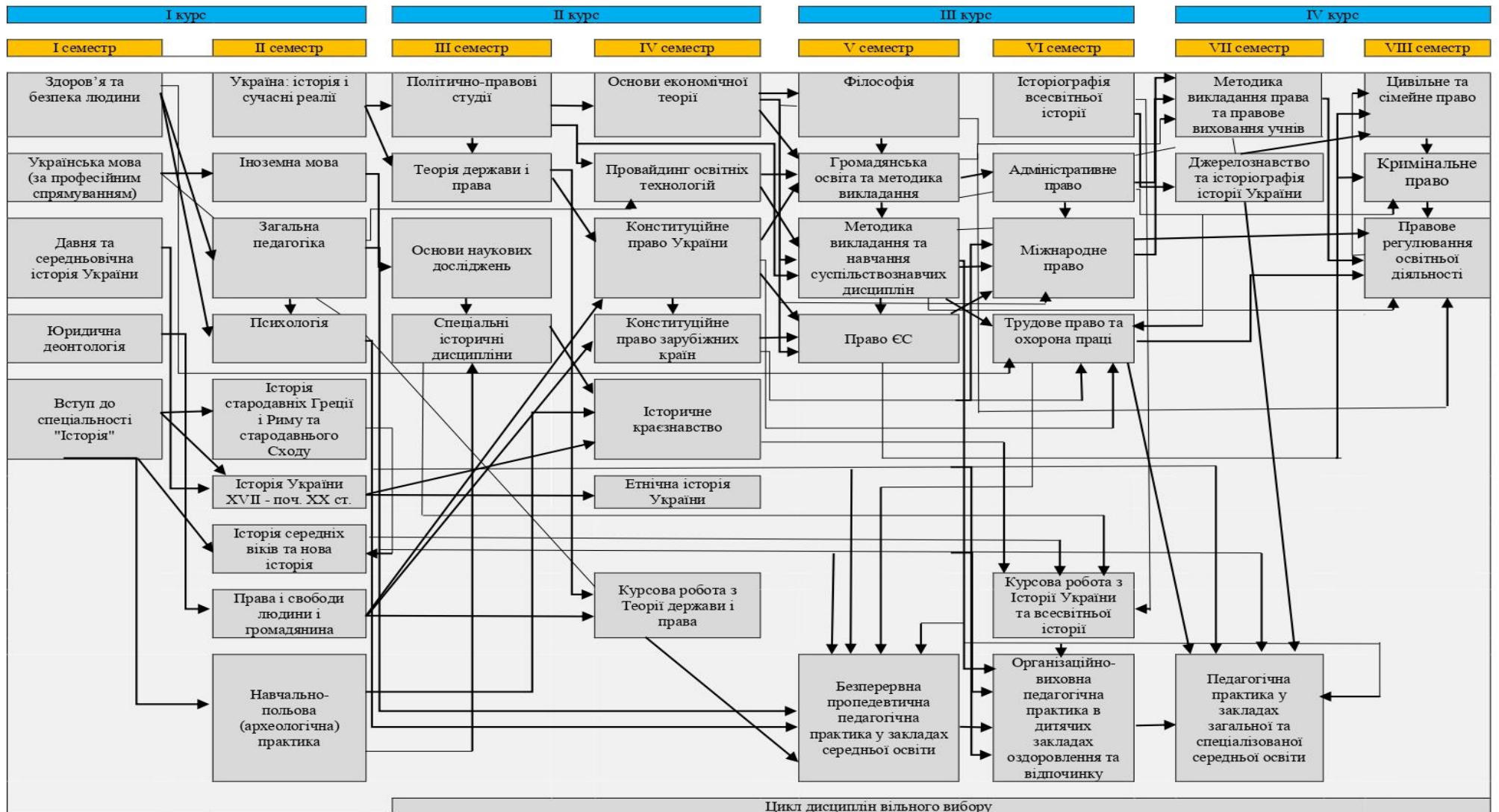
ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти / курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Україна: історія і сучасні реалії	3	залік
ОК 2	Політично-правові студії	3	залік
ОК 3	Основи економічної теорії	3	іспит
ОК 4	Філософія	3	іспит
ОК 5	Іноземна мова	5	іспит
ОК 6	Здоров'я та безпека людини	4	залік
ОК 7	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
Усього		24	
Цикл професійної підготовки			
ОК 8	Загальна педагогіка	6	залік
ОК 9	Провайдинг освітніх технологій	8	іспит
ОК 10	Психологія	4	іспит
ОК 11	Давня та середньовічна історія України	6,5	іспит
ОК 12	Юридична деонтологія	4	залік
ОК 13	Вступ до спеціальності "Історія"	3	залік
ОК 14	Теорія держави і права	6,5	іспит
ОК 15	Конституційне право України	6,5	іспит
ОК 16	Історія стародавніх Греції і Риму та стародавнього Сходу	5	іспит
ОК 17	Громадянська освіта та методика викладання	4	залік
ОК 18	Історія України XVII - поч. XX ст.	4,5	іспит
ОК 19	Основи наукових досліджень	3	залік
ОК 20	Конституційне право зарубіжних країн	4	іспит
ОК 21	Історія середніх віків та нова історія	6,0	іспит
ОК 22	Цивільне та сімейне право	6	іспит
ОК 23	Спеціальні історичні дисципліни	3	залік
ОК 24	Історіографія всесвітньої історії	4	залік
ОК 25	Методика викладання та навчання суспільствознавчих дисциплін	4	іспит
ОК 26	Історичне краєзнавство	3	іспит
ОК 27	Методика викладання права та правове виховання учнів	6	іспит
ОК 28	Права і свободи людини і громадянина	3	залік
ОК 29	Адміністративне право	4	іспит
ОК 30	Кримінальне право	4	іспит
ОК 31	Джерелознавство та історіографія історії України	4	іспит
ОК 32	Право ЄС	3,5	іспит
ОК 33	Правове регулювання освітньої діяльності	4	іспит
ОК 34	Етнічна історія України	3	іспит
ОК 35	Міжнародне право	4,5	іспит
ОК 36	Трудове право та охорона праці	4	іспит

Курсова робота з теорії держави і права (за ОК 14)		
Курсова робота із всесвітньої історії та історії України (за ОК 16, ОК 18, ОК 21)		
	Усього	132
Цикл дисциплін вільного вибору здобувача		
Дисципліни за вибором здобувача		60
	Усього	60
Практична підготовка		
ОК 37	Навчально-польова (археологічна) практика	3
ОК 38	Безперервна пропедевтична педагогічна практика у закладах середньої освіти	3
ОК 39	Організаційно-виховна педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	6
ОК 40	Педагогічна практика у закладах загальної та спеціалізованої середньої освіти	7,5
	Усього	19,5
Атестація		
Атестація на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»		4,5
	Усього	4,5
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180
Загальний обсяг вибірових компонентів		60

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випусників освітньої програми зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» та згідно з навчальним планом спеціальності. Атестація проводиться у восьмому навчальному семестрі та складається з комплексного кваліфікаційного іспиту:

- з педагогіки, історії педагогіки та психології;
- з історії та методики викладання історії та правознавства.

ОК 38	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
ОК 39	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
ОК 40	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності, ОК – обов’язкові освітні компоненти

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25
ОК 1	.	.								.	.		.						.			.	.		.
ОК 2	.	.	.							.	.	.	.						.			.	.		.
ОК 3		.	.		.					.	.	.	.		.		.	.	.				.	.	
ОК 4		.	.		.	.				.	.	.	.		.		.	.	.				.	.	.
ОК 5						.							.	.	.				.			.	.		.
ОК 6		.			.	.					.	.		.	.				.			.	.	.	.
ОК 7						.							.	.	.				.			.	.		.
ОК 8		.	.		.	.		.	.			.	.	.	.			.				.	.	.	
ОК 9		.	.		.	.		.	.			.	.	.	.				.				.	.	
ОК 10	.	.	.				.					.	.	.	.						.		.	.	
ОК 11	.	.	.						.	.	.				.	.	.	.						.	.
ОК 12		.				.	.									.		.		.			.	.	
ОК 13	.	.							.			.	.		.									.	
ОК 14		.	.		.	.	.		.	.						.								.	
ОК 15		.	.		.	.	.		.	.						.				.					
ОК 16	.	.							.	.	.	.								.					
ОК 17		.	.	.		.	.	.	.					.	.	.	.	.	.					.	
ОК 18	.	.						.	.	.	.													.	.
ОК 19	.	.	.			.			.	.	.	.	.		.									.	
ОК 20		.	.		.	.	.		.	.		.	.	.	.	.	.	.	.					.	
ОК 21	.	.				.		.	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.			.	.	
ОК 22		.				.	.		.	.						.			.		.				
ОК 23	.	.				.			.	.					.										
ОК 24	.	.							.	.	.	.													
ОК 25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.				
ОК 26	.	.							.	.									.						
ОК 27		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.	.	.		.				.
ОК 28		.		.		.	.		.	.						.			.		.				
ОК 29		.				.	.		.	.						.									
ОК 30		.				.	.		.	.						.									
ОК 31		.							.	.	.	.													
ОК 32		.			.	.	.		.	.						.			.	.					

ОК 33		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
ОК 34	.	.							.	.								.	.					
ОК 35		.			.	.	.		.	.					.			.	.	.			.	.
ОК 36		.	.	.	.	.	.	.	.	.					.	.						.	.	.
ОК 37		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.						.		.			.
ОК 38	.								.		.	.	.						.		.			.
ОК 39									.	.	.	.	.											.
ОК 40		.	.	.		.	.		.	.					.				.		.			.

ОК – обов'язкові освітні компоненти; ПРН – програмні результати навчання